

Franse bezettingszegels in Duitsland van de hand van een Litouwer!

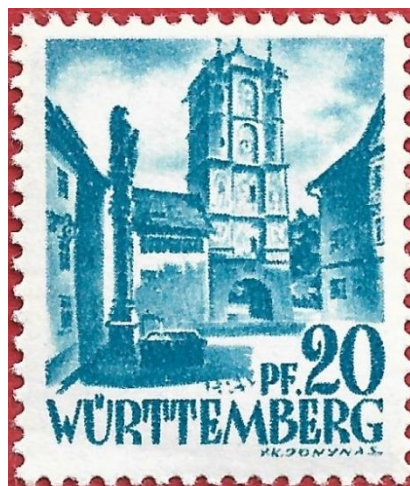
Olav Petri

Litouwen geeft regelmatig postzegels uit die belangrijke mensen uit de Litouwse culturele wereld eren. Doorgaans zijn ze bij ons onbekend. En dan loop je opeens tegen iets bijzonders aan waar ik graag aandacht voor vraag.

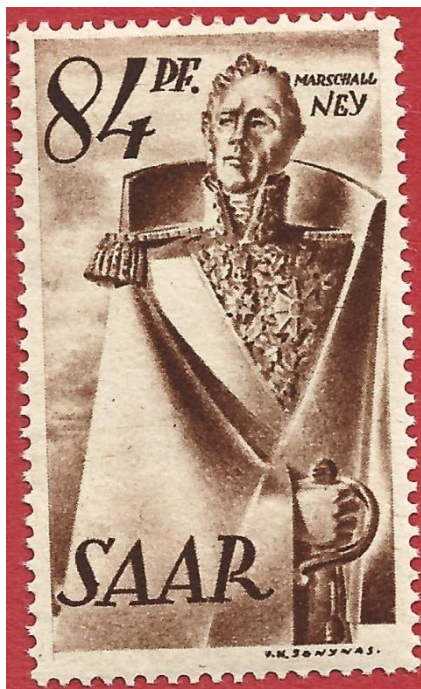
Een enorme verrassing was voor mij dat in de Michel catalogus de naam Vytautas Jonynas genoemd werd bij de naoorlogse uitgave van Saarland.

De postzegels van de series die in Franse bezettingszone gebruikt zijn, in steeds veranderende kleuren en munteenheden, zijn net als de eerste Saarlandzegels door Jonynas ontworpen. Het zijn de postzegels van Baden, Rheinland Pfalz en Württemberg.

In alle gevallen moest uiteraard alles wat historisch/politiek verdacht was vermeden worden. We zien dan ook arbeiders, wijngaarden, gebouwen en landschappen plus een enkele bekende persoon, een rooms-katholieke priester-politicus, de filosoof Karl Marx enz. Bij maarschalk Ney die trots een postzegel met hogere waarde uit de serie van Saarland siert, kan eventueel een vraagteken geplaatst worden.

Hij was weliswaar in Saarland geboren, maar was ook degene die overliep naar Napoleon toen deze ontsnapt was van Elba, hetgeen na 100 dagen tot de slag bij Waterloo leidde. Napoleon verloor en maarschalk Ney is dan ook wegens verraad ter dood veroordeeld door de legitieme Franse regering. Jonynas wordt geroemd als veelzijdig kunstenaar, schilder, beeldhouwer, meubelontwerper, graficus. Hij maakte de Eerste Wereldoorlog mee, de bezettingen door het Duitsland van keizer Wilhelm II, u weet wel, de asielzoeker in Doorn. Vanaf 1919 volgden bezettingen door lokale bolsjewieken, door Polen, tot zijn Litouwen in relatieve rust onafhankelijk werd. Jonynas studeerde met succes aan de kunstacademie. In Parijs studeerde hij verder

aan de Grande École des Arts et Métiers. Zowel in Frankrijk als in Litouwen oogst hij lauweren en verwierf een groot netwerk. Daarin zit Raymond Schmittlein, inspecteur onderwijs Frans in het buitenland die o.a. in Kaunas les had gegeven. In 1945 is deze inspecteur inmiddels een generaal en is aangesteld in het bezette Duitsland! Geen bureau-militair, want hij heeft tijdens de oorlog voor Frankrijk en de Vrije Fransen overal gevochten.

In Kaunas maakt Jonynas in 1940 de annexatie door de USSR mee en in 1941 de Duitse bezetting. Hij is directeur van de Kunstacademie tot 1944. Tijdig vlucht hij naar Freiburg in Baden, want opnieuw het Rode Leger in zag hij niet zo zitten. In Baden krijgt hij de opdracht van Frankrijk om postzegels te ontwerpen voor de bezettingszones. Raymond Schmittlein werd in het door Frankrijk bezette Baden directeur generaal voor kunst. Hij was ook verantwoordelijk voor de postzegels. Beide heren in Baden, dat was dus snel geregeld! De postzegels die Jonynas ontwierp hebben hun charme.

Inmiddels heeft Jonynas voldoende oorlogen en omwentelingen meegemaakt om bij het begin van de Koude Oorlog naar Amerika te emigreren waar hij in New York in alle rust kan werken met aan twee

kanten een oceaan om bezetters op een afstand te houden. Voor het Vaticaan ontwerpt hij in 1959 postzegels die gewijd zijn aan de heilige Kazimir. In 1989 keert Jonynas terug naar Litouwen. Hij overlijdt, alom geëerd, in 1997.